

Seminář k vysokorychlostní železnici v České republice 2024

VRT jako politická priorita – příklady ze zahraničí

doc. PhDr. Tomáš Nigrin, Ph.D.
PhDr. Pavel Szobi, Ph.D.

- Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova
- Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova

15. 3. 2024

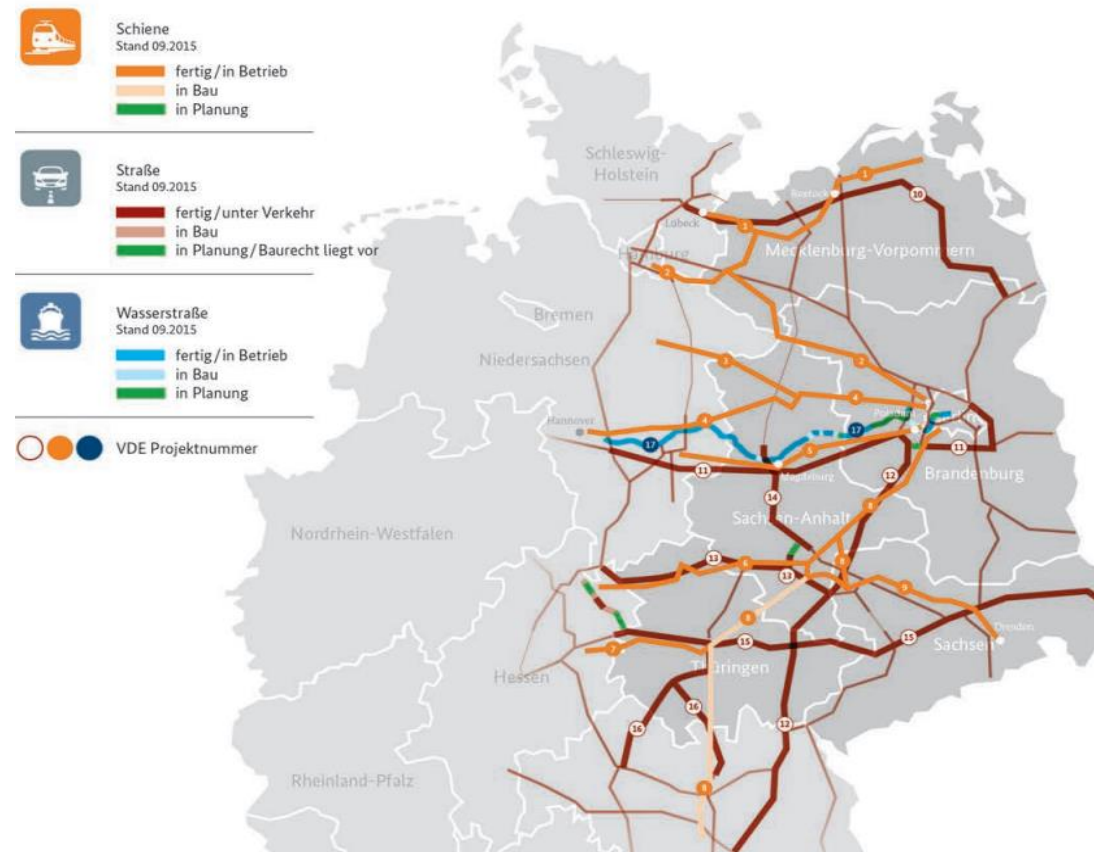

?

1. Příklad tzv. nových spolkových zemí ve Spolkové republice Německo: - Dopravní projekty německé jednoty (Verkehrsprojekte Deutsche Einheit) I.

Zdroj: Bundesministerium für Verkehr und digitale Infrastruktur: 25 Freiheit und Einheit, Mobilität und Infrastruktur, <https://bmdv.bund.de/blaetterkatalog/catalogs/230534/pdf/complete.pdf>.

1. Příklad tzv. nových spolkových zemí ve Spolkové republice Německo: - Dopravní projekty německé jednoty (Verkehrsprojekte Deutsche Einheit) II.

Jednoznačné politické zadání

- Dle ústavy nutné zajistit srovnatelné životní podmínky ve všech částech Německa
- Zamezení vzniku ekonomických a společenských periferií
- Nebyla posuzována ekonomika investičních akcí + urychlení schvalovacích procedur

Vyčlenění určených investičních prostředků od roku 1990 (cca 20 mld. eur).

Pevné zakotvení v tzv. spolkovém plánu dopravních cest (*Bundesverkehrswegeplan*).

VÝSLEDEK: Projekty v 90. letech považované za předimenzované umožňují uspokojovat nově vzniklou nabídku a potřeby – viz příklad konkurence letadlům na lince Mnichov – Berlín.

2. Příklad Portugalska

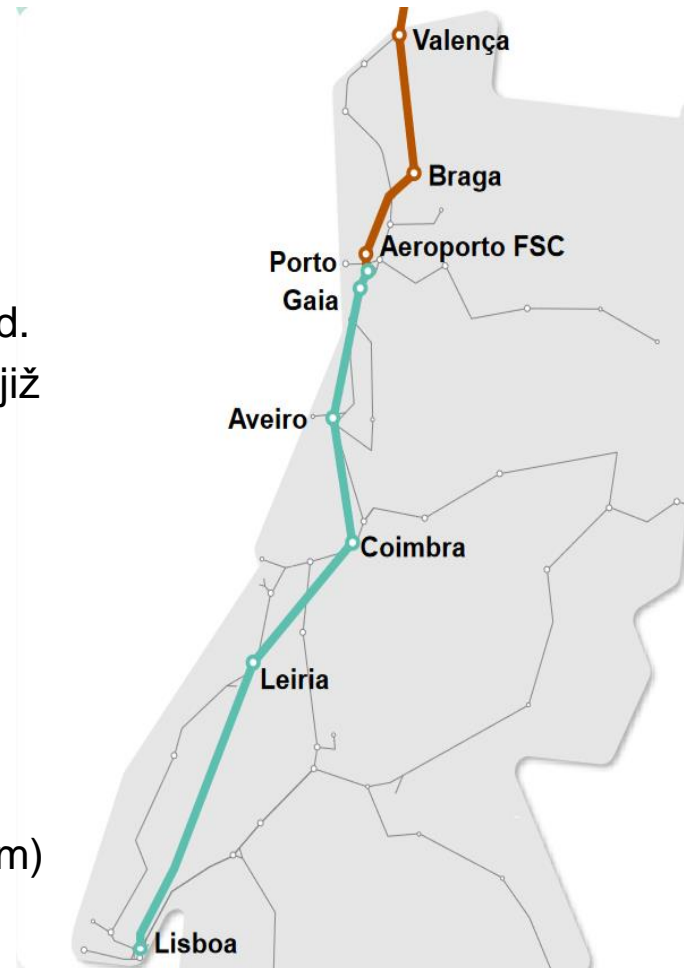
Cíl: VRT na hlavních národních koridorech a propojení se Španělskem (Lisabon-Porto, Lisabon-Madrid)

Obtíže: finanční krytí – snaha o získání 146 mil. eur ze 7 mld. eur v rámci „CEF Transport Call 2023“ (729 mil. eur již zajištěno)
žádost podána 29. ledna 2024

technologická náročnost (problematický terén)

Nejasnosti: umístnění regionálního terminálu

Realizace: veřejná soutěž na první část trasy (Porto-Oiã, 71 km)
vypsána
návrhy do 13. června 2024

Zdroj: Infraestruturas de Portugal,
https://www.infraestruturasdeportugal.pt/sites/default/files/inline-files/ApresentacaoProjetoAV_28Set2022.pdf

Zahraniční příklady ukazují, že:

1. Politické rozhodnutí je klíčové pro realizaci vysokorychlostních tratí včetně zajištění zdrojů financování.

Možné důvody (i jejich kombinace)

- Makroekonomické přínosy realizace VRT
 - Synergie se stávající dopravní sítí
 - Naplňování ekologických cílů (Green Deal, CO2 apod.)
2. Stabilitu politického rozhodnutí zajišťuje zakotvení výstavby v dlouhodobých vládních výhledech přesahujících volební období.

Doporučení pro Českou republiku

- Realizaci sítě VRT na základě zahraničních zkušeností nutno vnímat jako zásadní impuls pro českou ekonomiku, společnost a životní prostředí pro nadcházející desetiletí.
- Realizace VRT je klíčová pro propojení se zahraničím a udržení kontaktu s ekonomickými centry – klíčové pro hospodářský růst.
- S ohledem na rozsah investice je potřeba kombinovat dostupné finanční zdroje (národní, fondy EU, PPP a jiné).
- Realizace VRT umožní naplňovat cíl provozovat atraktivní, kapacitní, ekologickou a udržitelnou veřejnou dopravu.

